

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „EUGEN IONESCU”
SLATINA, OLT**

REVISTA

**ROMÂNIA CENTENAR-
100 DE ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC**

1918-2018

ISSN 2065 – 8593

ISSN – L = 2069 - 8593

DECEMBRIE - 2018

COLECTIVUL DE REDACȚIE

COORDONATOR REVISTĂ ȘCOLARĂ/DIRECTOR PUBLICAȚIE: PROF.
ÎNV. PRIMAR BARBU DIANA

REDACTOR PRINCIPAL: PROF. ÎNV. PRIMAR BARBU DIANA

REDACTOR: DIRECTOR PROF. CONSTANTINESCU GABRIELA-
LAURA

REDACTOR: DIRECTOR ADJ. PROF. ODANGIU CRISTIAN

COPERTA: ARTIST PLASTIC PROF. BOTEZ CRISTINA

CUPRINS

Pași spre centenar.....	4
Marea unire pe înțelesul celor mici.....	8
HANDMADE POSTCARDS eTwinning Project at Eugen Ionescu School.....	12
O sută de ani de învățământ al limbii franceze.....	14
Patrie și patriotism.....	20
Implicarea dascălilor în înfăptuirea Marii Uniri de la 1918.....	26

PAȘI SPRE CENTENAR

prof. Ștefan URĂTU

Școala Gimnazială „Eugen Ionescu” Slatina

Cucerirea Independenței de Stat, alipirea Dobrogei și proclamarea regatului, au deschis o nouă etapă- ultima – a înlăptuirii programului Revoluției Române de la 1848 de făurire a statului unitar și independent care să cuprindă întreaga națiune română.

Într-un context internațional în care agresivitatea imperiilor vecine și a marilor puteri cunoșteau noi cote de manifestare, pentru români unitatea era singura șansă de a-și menține existența și de a-și asigura viitorul. Sunt sugestive, în acest sens, cuvintele lui Nicolae Iorga, scrise la 17 august 1914: *“Acest imperialism, care de la Londra stăpânește cinci continente, de la Petersburg cere și Balcanii și Manciuria, de la Viena urmărește și Serbia și Ucraina, de la Berlin vizează Asia Mică și Drumul Bagdadului, peste noi toți, acesta e dușmanul cel mare, al nostru, care suntem tot ce suntem și putem fi tot ce suntem chemați a fi, prin ideea națională, numai prin ideea națională.”*

Obiectivul diplomației românești – formarea României Mari – a câștigat în așa măsură teren solid încât Transilvania și Basaraia reprezintă țintele spre care tinde România, privirile fiind deocamdată îndreptate mult mai întes asupra Transilvaniei decât a Basarabiei.

Solidaritatea politică a forțelor sociale și politice din Vechiul Regat și din provinciile aflate sub dominație străină devine, la sfârșitul secolului al XIX-lea, un adevărat imperativ. Numai o acțiune comună și concentrată putea asigura premisele împlinirii idealului național, acel *instinct național* – cum îl numea Tache Ionescu – se manifestă în acele decenii cu deosebită vigoare.

Dintre marile și importante manifestări la care au participat sute și mii de români din provinciile surori, sunt bine cunoscute cele din 1904 - serbările de la Putna ocazionate de comemorarea a patru secole de la moartea lui Ștefan cel Mare; 1906- manifestări prilejuite de expoziția jubiliară de la București; 1909- aniversarea semicentenarului Unirii Principatelor și altele. Referindu-se la sosirea ardelenilor la festivitățile de la București din toamna anului 1906, raportul reprezentantului diplomatic al Austro-Ungariei în capitala României, consemnează: *“În sunetele a trei*

fanfare militare, românii transilvăneni cu corurile lor, sosiți în cinci trenuri succesive, au fost primiți cu entuziasm de asociații române din București și de o enormă mulțime de oameni. Apoi corul din Lugoj a intonat Deșteaptă-te, române și s-a format o coloană uriașă de oameni, așa cum nu s-a mai văzut niciodată până acum la București.” În organizarea acțiunilor de solidaritate, un rol de mare însemnătate l-a avut Liga Culturală care și-a început activitatea în mod oficial la 24 ianuarie 1891. Această unitate de acțiune a românilor pentru împlinirea idealului național era subliniată de Dimitrie Onciul, vicepreședinte al Ligii Culturale, în discursul de deschidere a festivităților organizate în toamna anului 1911: *„Ecoul pe care apelul Ligii l-a găsit la toți românii, în toate cercurile sociale ale românilor, este o manifestare a conștiinței culturale a întregii națiuni. Acest ecou este o fericire pentru toți cei ce-și consacră munca și viața lor marilor probleme ale culturii naționale și ale unității naționale.”* O astfel de stare de spirit mobilizatoare era exprimată de soldații României care, în momentul când treceau Dunărea în 1913, scandau *”În Ardeal!”*

Factorii politici, partidele politice din România acționau în această direcție. Necesitatea unității partidelor de guvernământ în politica externă era afirmată atât de liberali cât și de conservatori. La 30 martie 1899, N. Lahovari declara în Adunarea Deputaților : *„Cred că în politica externă e un fel de solidaritate între toți românii și orice guvern nu va urma decât o politică națională și folositoare intereselor țării.”*

Manifestarea solidarității partidelor de guvernământ la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea a însemnat un bun *exercițiu* pentru momentele de criză care au urmat: războaiele balcanice, primul război mondial, intrarea României în război, semnarea armistițiului și a păcii separate.

România a intrat în primul război mondial pentru eliberarea teritoriilor românești aflate sub ocupația Austro-Ungariei. Prin tratatul din 4 august 1916, dintre guvernul român și cele patru mari puteri ale Antantei, se recunoaște dreptul istoric al României asupra acestora. *„Faptul că patru dintre cele mai mari puteri ale lumii au recunoscut temeinicia revendicărilor noastre și au consfințit printr-un act solemn hotarele etnice ale românilor de peste Carpați, cauza românismului va face un pas înainte, mai mare și mai însemnat ca oricând.* – afirma prim-ministrul României I.I.C. Brătianu – justificând intrarea armatei române de partea Triplei Înțelegeri.

Dorința de eliberare a teritoriilor românești aflate sub ocupația Austro-Ungariei era dată de dreptul istoric, conferit de faptul că în acest spațiu a avut loc etnogeneza românească și au ființat secole de-a rândul formațiuni statale medievale românești la care trebuie adăugat faptul că, la începutul

secolului al XX-lea, românii, deși fuseseră supuși unei intense deznaționalizări – formau majoritatea.

În condițiile situației dramatice din anii 1917-1918, guvernul de la Iași a continuat acțiunile diplomatice pentru susținerea cauzei românești. În mai multe capitale aliate au fost trimise delegații formate din politicieni, oameni de cultură, personalități din teritoriile ocupate de Austro-Ungaria. Un rol important în propaganda pentru întregirea României l-au avut dr. C. Angelescu, Take Ionescu, C.I. Istrati, Tr. Lalescu, V. Lucaciu, O. Goga și mulți alții. O semnificație aparte a avut constituirea în Rusia a unor batalioane de voluntari ardeleni și bucovineni proveniți din prizonierii armatei austro-ungare. Primele batalioane au sosit la Iași la începutul lunii iunie 1917. Festivitățile prajeluite de depunerea jurământului față de regele Ferdinand și Regatul României au constituit un moment de intensă trăire românească. În numele voluntarilor, locotenentul Victor Deleu afirma : „*Azi am devenit cetățeni ai României dar și ai unei Românii Mari.*”

Pe plan internațional, acțiunea pentru unire a basarabenilor a fost favorizată de Declarația popoarelor din Rusia – care prevedea dreptul popoarelor de autodeterminare – iar cea a ardelenilor și bucovinenilor de Declarația în 14 puncte a președintelui S.U.A., W.Wilson, în care se susținea *necesitatea unei dezvoltări autonome a popoarelor asuprite din Austro-Ungaria.*

Constituirea României Mari este integrată într-un proces istoric mai larg care a cuprins centrul și estul Europei, prin care s-au întregit ori au reapărut țări pe harta Europei, ca urmare a destrămării Austro-Ungariei și a schimbării sistemului politic din Rusia. Calea aleasă de români pentru unirea provinciilor cu Regatul României a fost rezultatul unor intense și lungi consultări între liderii mișcării naționale din Basarabia, Bucovina, Transilvania cu guvernul de la Iași.

Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România s-a realizat pe cale democratică, deciziile fiind luate de către organele reprezentative liber alese ale locuitorilor din aceste teritorii. Armata română a intrat în aceste provincii la chemarea organelor legal constituite și nu s-a amestecat în adunările plebiscitare care au hotărât Unirea.

Prima provincie istorică unită cu patria- mamă a fost Basarabia; în ședința din 27 martie, cu 86 de voturi pentru, 36 de abțineri, 3 voturi împotriva și 13 deputați lipsă, Sfatul Țării a adoptat Declarația istorică de Unire a Basarabiei. Potrivit acestei decizii: **„În numele poporului Basarabiei, Sfatul Țării declară: Republica Democratică Moldovenească(Basarabia), de azi înainte și pentru totdeauna, se unește cu mama sa, România.”**

Unirea Bucovinei cu România a avut loc la 28 noiembrie 1918 la Congresul General al Bucovinei – palatul mitropolitan din Cernăuți – la care au participat 74 de delegați ai Consiliului Național Român, 13 delegați ai comunelor ucraineene, 7 ale populației germane și șase ai populației poloneze. Congresul a votat în unanimitate Declarația de unire cu România, prezentată de Iancu Flondor, prin care se hotăra **„Unirea necondiționată și pentru vecie a Bucovinei cu Regatul României.”**

Au fost adresate telegrame guvernelor Antantei, prin care se făcea cunoscută hotărârea de unire cu România. O delegație condusă de Iancu Flondor s-a deplasat la Iași, pentru a prezenta regelui Ferdinand actul de unire. În audiența festivă, Iancu Flondor declara : **„Aducem Majestății voastre, rege al tuturor românilor, Unirea unei țări întregi, a Țării Bucovina. Nu e o cucerire a armelor, ci întoarcerea la vatră a fraților despărțiți, care în Majestatea Voastră regăsesc pe părintele demult pierdut și mult dorit.”**

În contextul istoric din toamna anului 1918, unirea de la 1 Decembrie are o serie de trăsături specifice: armata română nu a fost prezentă la Alba Iulia și, ca urmare, hotărârea de unire nu poate fi suspectată de o presiune externă; solidaritatea națională a funcționat la cel mai înalt grad, prin înțelegerea între liderii Partidului Național Român și ai Partidului Socialist Democrat; alegerea celor 1228 de delegați printr-o procedură democratică, conferă actului istoric de la 1 Decembrie 1918 un caracter plebiscitar. Prevederile Rezoluției de Unire demonstrează maturitatea și europenismul elitei politice românești care a hotărât unirea cu România cu gândul unei conviețuiri pașnice cu minoritățile, care, până în clipa unirii aparținuseră prin etnie opresorului de la Viena sau Budapesta.

La Alba Iulia, în ziua de 1 Decembrie 1918, cei 1228 de deputați, de drept sau aleși, au hotărât Unirea cu România. Rezoluția de Unire, prezentată de Vasile Goldin, a fost votată în unanimitate. Hotărârea de Unire a fost primită cu un mare entuziasm de cei peste 100 000 de români prezenți la Alba Iulia. Maniera democratică în care s-a hotărât unirea, participarea masivă a populației de pe întreg teritoriul unit cu România, conferă o notă de specificitate istoriei românilor în anul 1918.

Recunoașterea internațională a Unirii a fost făcută în cadrul Conferinței de Pace de la Paris, 1919-1920 și tratatele de pace au o uriașă importanță pentru români. Marile puteri recunoșteau hotărârile de unire de la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia precum și contribuția și jertfele României pentru victoria Antantei în Primul Război Mondial.

Românii sunt o parte a omenirii, o picătură în oceanul acesta al vieții dar fără de care întregul rămâne vitregit, frânt și sărac. De aceea, istoria

românilor se cere cunoscută alături de alte istorii paralele și întrepătrunse, venite de demult și îndreptate spre viitor, pe șoseaua cea mare și fără de sfârșit a vieții.

Apropiatul Centenar al Marii Uniri a Românilor, a centenarului aducerii împreună a tuturor provinciilor românești, eveniment pe care poporul român l-a așteptat, pentru care a suferit, a lucrat și a luptat atâtea veacuri și pe care l-a realizat cu atâtea jertfe reprezintă și un moment de recunoștință pentru toți aceia care au făcut ca visul să devină realitate.

MAREA UNIRE PE ÎNȚELESUL CELOR MICI

P.I.P. Mariana ILIE

Școala Gimnazială „Eugen Ionescu” Slatina

România are o istorie de muncă, de creație, de luptă și eroism pe care suntem datori cu toții a o cunoaște și a o iubi. Dragostea de țară trebuie să fie aidoma tuturor simțămintelor cu care copiii noștri, elevii noștri s-au născut și în care trebuie să crească: adâncă, serioasă, demnă, nobilă.

Ceea ce pentru noi, maturii, apare ca un fapt cunoscut și chiar arhicunoscut, pentru cei mici, ISTORIA constituie o noutate indiscutabilă cu care își înzestrează conștiința, fără alt efort decât cel al recepționării unor nume și întâmplări interesante, atrăgătoare. Și, dacă ne gândim bine, chiar așa este: cele mai impresionante povești sunt cele recepționate încă din copilărie și închise în inimă ca niște nestemate, adevărate comori morale.

În cadrul activității „Mara Unire pe înțelesul celor mici” s-a reușit concentrarea atenției în jurul marelui eveniment cu ajutorul prezentării Power point a momentelor sugestive, redată în imagini animate. A urmat contactul direct cu sublima carte -, „Marea Unire pentru cei mici” a autorilor Ana și Filip Iorga, carte special realizată pentru copii.

O DIMINEAȚĂ CENUȘIE DE OCTOMBRIE A ANULUI 1914

În anul 1914, la Castelul Peleş, Regele Carol I al României se stinge din viață după ce a condus țara timp de 48 de ani.

Atunci, în același an, a izbucnit Primul Război Mondial, care a durat 4 ani, până în anul 1918.

SACRIFICIUL NOULUI REGE

Noul rege- Ferdinand- A CONDUS DESTINUL României în zilele cele mai grele ale Războiului. În acei ani, România era formată din Țara Românească și Moldova și locuitorii săi doreau să cuprindă între granițele sale și Transilvania.

De aceea, Regele Ferdinand a ales datoria față de supușii săi, intrând în război împotriva Germaniei.

REGINA- SOLDAT

Regina Maria, neam de regi ai Europei, iubea însă mai mult pe românii săi și, de-a lungul celor doi ani de război și-a îmbărbătat supușii, nu s-a temut de gloanțe, de boli, a mers pe câmpul de luptă pentru a îngriji răniții din spitale. Pentru toate faptele sale, Regina Maria a fost numită Mama tuturor răniților.

S-a întors roata ...împotriva dușmanilor

ANUL 1917, o iarnă grea, viscol, ninsori, foamete...

Soldații francezi alături de români, conduși de comandanți iscusiți, la MĂRĂȘEȘTI, LA OITUZ, BĂTĂLII DE POMINĂ.

Soldații români s-au luptat ca lei respingându-i pe dușmanii germani cu fermitate.

„PE AICI NU SE TRECE!”

Și nu s-a trecut!

SAMOILĂ MĂRZA A FOTOGRAFIAT MAREA UNIRE

După 4 ani de război la care a participat, fotograful Samoilă Mârza s-a întors acasă la Găltiu. Înainte cu 4 zile s-a pregătit pentru participarea la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia unde avea să se rostească pentru prima dată numele țării întregite- ROMÂNIA.

Peste o sută de mii de români veniseră cu steaguri, îmbrăcați în porturi populare. Deși era iarnă, cu toții se simțeau ca sub soare.

Nu a putut intra în Sala Unirii, dar a fotografiat mulțimea- singurele imagini de atunci, 1 DECEMBRIE 1918.

ÎNCORONAREA

Tot la Alba Iulia, după 4 ani de la Unirea de la 1 Decembrie 1918, cei doi regi, Ferdinand și Maria au fost încoronați regi ai României Mari.

Coroana regelui Ferdinand e chiar coroana regelui Carol I, din oțelul unui tun turcesc capturat de români în Războiul de Independență.

Coroana reginei Maria era din aur din Munții Apuseni.

Regele Ferdinand s-a ținut de cuvânt și țărani au primit pământ de care s-au bucurat foarte mult și se mai bucură și azi urmașii lor.

Împodobirea cu panglică tricoloră a unui semn de carte , apoi admirarea unor figuri istorice emblematice și a unor locuri devenite istorie au încântat chipurile micilor școlari.Toate materialele pe care le-au apreciat s-au aflat sub semnul Centenarului Marii Uniri.

Ce înseamnă să-ți iubești patria?

La această întrebare au aflat răspunsul in pliantul primit:

- ✚ -Respectă-ți înaintașii!
 - ✚ -Poartă-te frumos cu toți românii!
 - ✚ -Învață bine la școală, vorbește corect limba română!
 - ✚ -Fii politicos, cinstit și drept!
 - ✚ Crede în Dumnezeu!
 - ✚ -Iubește satul, orașul și țara ta!
- TU EȘTI VIITORUL!**

Prin povestire accesibilă , fixată cu ajutorul imaginilor animate, precum și prin rezonanța afectivă pe care copilul o intuiește , urmărind

faptele , eposul , fără prea mult efort s-a reușit înțelegerea acestor povestiri și apropierea de gingașul lor cuget.

Istoria care nu se uită, ci se învață din generație în generație , încă din copilărie, devine legendă , iar legenda este aureola care împodobește istoria și luminează mai adânc dragostea de țară.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA!

HANDMADE POSTCARDS

eTwinning Project at Eugen Ionescu School

Prof. Mihaela BĂRBUIA
Școala Gimnazială „Eugen Ionescu” Slatina

The **eTwinning** action is an initiative of the European Commission that aims to encourage European schools to collaborate using Information and Communication Technologies (ICT) by providing the necessary infrastructure (online tools, services, support). Therefore, teachers registered in the eTwinning action are enabled to form partnerships and develop collaborative, pedagogical school projects in any subject area with the sole requirements to employ ICT to develop their project and collaborate with teachers from other European countries (at least two teachers from two different European countries are needed). The primary workspace for the eTwinning action, is the eTwinning Portal (www.etwinning.net) and it is available in twenty-five languages. Teachers registered in the eTwinning action, also called *eTwinners*, find each other, communicate, share resources and collaborate through the eTwinning platform.

This growing and active community enforced the change in the motto of eTwinning from "School partnerships in Europe" to "The community for schools in Europe".

The main aim of the project is to practice English as a foreign language and Halloween vocabulary in an enjoyable way and

- To see the importance of learning foreign languages in order to communicate.
- To become aware of being part of the European Community.
- To use different techniques in art for creating the cards.
- To investigate in different traditions as well as ours.
- To use a Twinspace and school information to provide children with basic knowledge of partner schools and countries.
- To learn and review Geography looking for the different countries of our partners in the map.
- To take pleasure in making, sending and receiving cards.

We are going to send and receive cards among different schools from various countries in order to wish happy holidays and get in touch with different traditions and cultures of several foreign countries.

We will send the cards through traditional post (they will know that we can communicate using different ways and not only Internet).

O SUTĂ DE ANI DE ÎNVĂȚĂMÂNT AL LIMBII FRANCEZE

Prof. Emilia ANDREI

Școala Gimnazială „Eugen Ionescu” Slatina

« Omul nu poate să devină om decât prin educație » spunea pe un ton imperativ marele filosof german Kant, afirmație unanim acceptată.

Începuturile studiului limbii franceze în învățământul românesc s-a făcut în secolul al XVIII-lea când limba franceză a devenit limbă diplomatică. Primul consulat la București a fost înființat în 1795, iar după un

an apare al II-lea Consulat și primul ziar în limba franceză „Le courrier de Moldavie”.

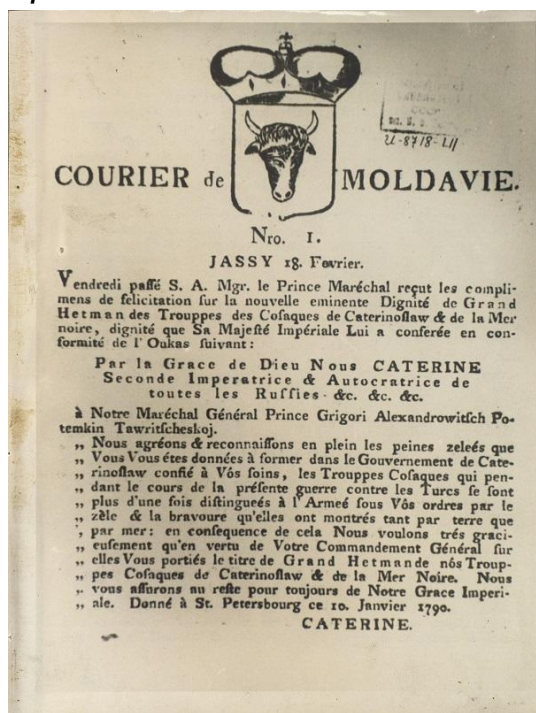
„Istoria României a devenit modernă atunci când românii au descoperit francezii și Revoluția franceză”, spunea Nicolae Manolescu, ambasadorul țării noastre la UNESCO.

Limba franceză a contribuit într-o măsură covârșitoare la modernizarea limbii române. 15-20% dintre cuvintele de bază ale limbii române provin din limba franceză care a avut atât un rol de limbă de tranzit (multe din cuvintele din alte limbi au intrat în vocabularul limbii române prin intermediul limbii franceze) cât și unul de limbă de rezistență în

perioada comunistă când în multe familii române existau cărți în limba franceză. În Basarabia aflată în fosta USSR populația a cunoscut alfabetul latin tot prin intermediul limbii franceze.

După Unirea Principatelor Române din 1859 franceza devine obligatorie în toate școlile secundare. Programele prevedeau trei ore de limba franceză pe săptămână. În Transilvania studiul limbii franceze a fost introdus pentru prima dată la Brașov în 1867.

După Marea Unire din 1918 studiul francezei devine obligatoriu în toate școlile. În primii trei ani de studiu se învăța limba, în al patrulea an geografia Franței, iar dintr-a cincea până într-a opta literatura franceză. În

secolul al XIX-lea profesorii români predau limba franceză după manuale imprimare în Franța. La început profesorii erau francezi cu studii la Sorbona. Apoi, după înființarea Universităților din Iași și București, s-a inițiat formarea profesorilor români, formare începută cu stagii în Franța.

După al doilea război mondial, franceza a fost înlocuită timp de câțiva ani de către rusă, apoi în anii 60 și 70 franceza a cunoscut un reviriment după care încă o perioadă neagră în anii 80 când s-a diminuat numărul de ore predate pe săptămână, iar în manuale s-au înlocuit textele de civilizație franceză cu textele de civilizație română care, în majoritatea cazurilor, susțineau propaganda partidului comunist atotputernic la acea dată.

După Revoluția din 1989 limba franceză a revenit în atenția societății române, dar nu pentru mult timp. În 1989 întreaga lume descoperă în România o francofonie și o francofilie miraculos de bine conservată cărora președintele francez François Mitterand le aduce un omagiu în 1991.

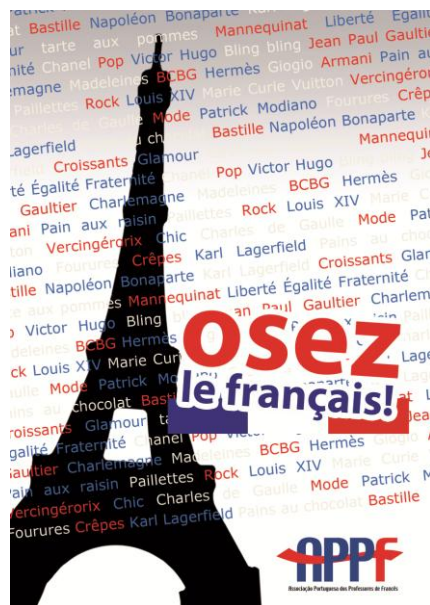
În prezent, la 28 ani de la Revoluție, orice român trebuie să accepte realitatea crudă: franceza a devenit, aproape în majoritatea școlilor românești, limba a doua în învățământul românesc, iar în Transilvania numărul elevilor care învață limba franceză la școală a scăzut îngrijorător de mult datorită preferinței pentru limba germană. Limba engleză este cea mai studiată limbă în învățământul românesc: 99,5% dintre elevii din învățământul secundar românesc învață limba engleză față de 83,6% care învață limba franceză.

Cauzele acestei situații sunt multiple :

- *limba engleză la modă ;*
- *interesul crescut din partea elevilor și al părinților lor pentru studiul limbii engleze ca limba 1, motivele fiind : computerul, limbajul tehnic provenit din engleză, ușurința limbii engleze (?!) ;*
- *organismele responsabile cu promovarea limbii franceze în România nu au un program clar pentru susținerea propagării acestei limbi în comparație cu eforturile care se fac pentru promovarea limbii engleze și chiar a celorlalte limbi, de exemplu limba germană;*
- *formarea profesorilor de limba franceză prin programele de formare ale Ministerului Educației Naționale nu este continuă așa cum ar trebui astfel încât profesorii de limba franceză să fie la curent cu ultimele noutăți privind didactica predării limbii franceze;*
- *profesorii de limba franceză nu sunt susținuți în eforturile lor de către factorii de decizie ai educației românești, adesea acțiunile lor rămânând anonime și izolate.*

În 2006 existau în România:

- 24 de universități membre ale Asociației Universitare Francofone (AUF)
- 40 000 de studenți care studiau limba franceză
- 300 de parteneriate universitare
- 14 000 de profesori de limba franceză
- cca. 80% dintre tinerii români (1,5 milioane de elevi) învățau limba franceză cel puțin timp de 4 ani
- 63 de licee cu învățământ bilingv în limba franceză
- organizarea bacalaureatului bilingv în 29 de licee datorită parteneriatului dintre ministerele educației din România și Franța
- începând din anul 2012, între România și Franța exista un Acord privind recunoașterea reciprocă a diplomelor și a perioadelor de studiu în cadrul învățământului superior
- 10 000 de profesori români reușiți în 13 filiale AEPPF (Asociația Română a Profesorilor de Franceză).

Astăzi dincolo de francofonia statică, istorică, literară sau artistică, România cultivă francofonia economică prin miile de companii franceze, belgiene, elvețiene și canadiene.

Mișcarea francofonă promovează acele valori umane care conduc la toleranță, solidaritate, respectul și dezvoltarea identității naționale, diversitatea și varietatea culturilor și tradițiilor.

Conform profesorului George Văideanu învățarea limbilor străine, este absolut necesară în învățământul actual și viitor alături de alte 9 grupe de conținut, cum ar fi: științele exacte, științele sociale și umaniste, disciplinele tehnologice, educația moral- civică, educația prin arte, educația prin sport și prin loisirs, educația economică și casnică, calificarea profesională.

Există voci, mai mult sau mai puțin avizate, care afirmă că a învăța limba franceză nu mai este la modă sau nu mai este util. Iată câteva argumente în sprijinul studierii limbii franceze :

- ✓ limba franceză este limbă oficială în 70 de țări de pe 5 continente, dintre care 6 țări europene (Franța, Belgia, Luxemburg, Elveția, Andora, Monaco) ;

- ✓ *Organizația Internațională a Francofoniei (OIF) care numără 58 de țări membre, printre care și România din 1993, și 26 țări observator a estimat că numărul vorbitorilor de limbă franceză în 2018 a atins cifra de 274 de milioane;*

- ✓ *limba franceză este a doua limbă oficială a majorității organizațiilor internaționale (ONU, UNESCO, NATO, UE, CE etc.) ;*
- ✓ *limba franceză este a doua limbă vorbită din lume care se învață la școală: mai mult de 6% dintre elevi o învață pe cele 5 continente ;*
- ✓ *existența în România a mai mult de 2.000 de întreprinderi franceze și a numeroase întreprinderi românești care au schimburi comerciale în spațiul francofon ;*
- ✓ *învățământul superior românesc dispune de specializări în limba franceză pentru : studii economice, arhitectură, drept, construcții, agronomie, medicină veterinară, gestiune ;*
- ✓ *numeroase țări francofone se află în avangarda cercetărilor științifice și a realizărilor în domeniile științei și ale tehnicii: cercetări medicale asupra cancerului și asupra SIDA, trenuri de mare viteză, programe aeronautice (Airbus, Eurocopter) și spațiale (Agenția Spațială Europeană) ;*
- ✓ *Franța dispune de cea mai mare rețea de instituții culturale în străinătate, instituții în care sunt predate cursuri de limba franceză pentru mai mult de 75 000 de persoane în fiecare an;*
- ✓ *Limba franceză este limbă internațională pentru: teatru, arte vizuale, dans, arhitectură, gastronomie, modă;*

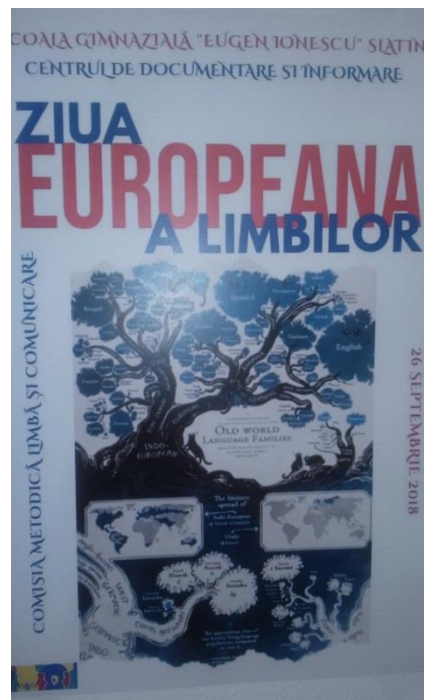
- ✓ *învățarea limbii franceze înseamnă descoperirea lumii francofone, cunoașterea celorlalte culturi, a altor moduri de viață, îmbogățire spirituală.*

Charles- Xavier Durand, profesor la Universitatea din Belfort-Montbéliard, susține că : *«forța unei limbi este calitativ și cantitativ măsurabilă în bibliotecile și băncile de date pe care ea le-a alimentat cu opere artistice, tehnice și științifice a căror cunoaștere permite realizări precise. O limbă care nu se scrie sau care nu a servit drept instrument de transcriere cunoașterii și propagării ei face mai dificilă înflorirea culturii la originea căreia se află. Orice limbă care nu permite executarea proiectelor precise și care nu servește dezvoltării își vede utilitatea redusă. »*

Se poate spune că din acest punct de vedere limba franceză este o limbă puternică care se găsește imprimată în miliarde de pagini de cultură, de știință și de tehnică.

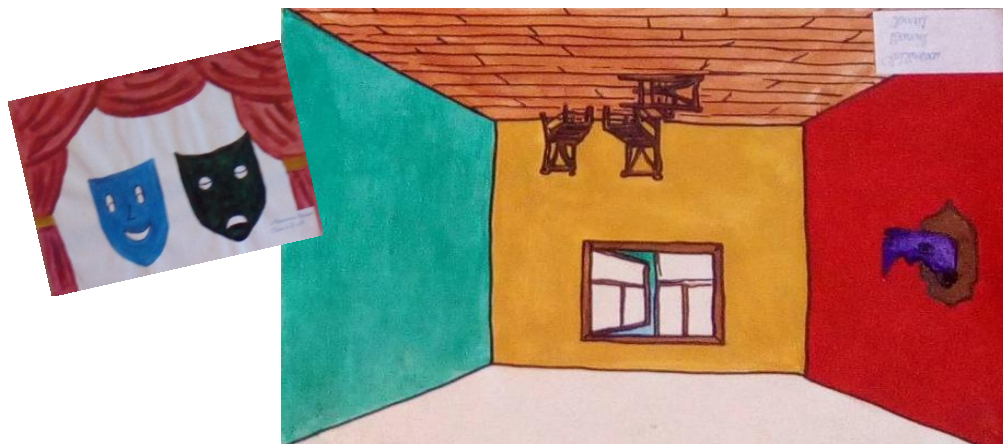
În școala noastră elevii participă la numeroase activități extrașcolare în care elevii descoperă importanța studierii limbilor străine. În fiecare an pe 26 septembrie sărbătorim Ziua Europeană a Limbilor. Anul acesta catedra de limbi străine a propus organizarea unui concurs de Karaoke pe 3 secțiuni. Astfel elevii au putut să-și etaleze talentul muzical prin interpretarea de cântece în limbile română, franceză și engleză. Activitatea a fost foarte apreciată de elevi, iar interpreții au fost răsplătiți cu diplome și cărți.

La sfârșitul lunii noiembrie, în jurul datei de 26 noiembrie, au loc Zilele Eugen Ionescu (ZEI). Anul acesta ZEI se vor derula în perioada 26-29 noiembrie. Una dintre activități este dedicată teatrului, intitulându-se sugestiv „Lecția... de teatru”. Cu această ocazie elevii pot deveni actori, intrând în pielea personajelor ionesciene.

LECȚIA... DE TEATRU

25 noiembrie 2016

În luna decembrie, înaintea sfintei sărbători a Crăciunului, elevii învață colinde tradiționale franceze cu care își încântă colegii și părinții.

Pe 20 Martie cu ocazia Zilei Internaționale a Francofoniei are loc un concurs județean de recitări în limba franceză, „Soirées de nacre”. Elevii de gimnaziu recită o poezie pe tema concursului din anul respectiv (tema pentru martie 2019 este „Souvenirs”) și prezintă pe scurt autorul poeziei.

La începutul lunii iunie are loc un festival interjudețean de teatru francofon intitulat „Le théâtre de mon coeur” unde elevii de gimnaziu și liceu sunt actori sau spectatori.

Învățarea unei limbi stimulează curiozitatea elevului de a descoperi o altă cultură, un alt popor, prin explorarea conceptelor de « străin », « teritoriu », « cultură » care are întotdeauna legătură cu limba pe care o vehiculează.

Numai învățând limba și cultura celuilalt vom ajunge să-l înțelegem și să-l respectăm pe CELĂLALT și astfel vom trece printr-un proces de metamorfozare, devenind mai umani, mai toleranți, mai spirituali.

PATRIE ȘI PATRIOTISM

Prof. înv. primar Diana BARBU

Școala Gimnazială „Eugen Ionescu” Slatina

Patriotismul este una din problemele fundamentale ale moralei sociale, fiind implicit corelat cu existența unei patrii. Constituirea fiecărui popor s-a făcut în limitele unui spațiu geografic, acest lucru generând o comuniune între membrii poporului respectiv și un sentiment de apartenență față de acel mediu geografic. Cele două dimensiuni: patrie – patriotism sunt continuu într-o relație de complementaritate, care se amplifică, se îmbogățește pe măsura scurgerii timpului.

Patria este de fapt mediul geografic, politic, social și cultural în care s-au născut, au trăit și au murit generații după generații. Recunoașterea acestui mediu, cu ceea ce-l deosebește de spațiile geografice ale altor popoare, constituie suportul patriotismului. Deci, patriotismul are un caracter general uman, caracter care cunoaște o evoluție specifică, în funcție de condițiile social istorice. Aceste condiții conduc la constituirea unei fizionomii spirituale specifice fiecărui popor în parte. Patriotismul, prin aspectele morale pe care le incumbă, impune slujirea patriei până la supremul sacrificiu. Destinul patriei a fost hotărât de nenumăratele bătălii ce s-au dat pentru eliberarea ei, bătălii care au evidențiat caracterul profund patriotic la tuturor românilor, indiferent de categoria socială din care făceau parte.

Acest sentiment însă nu este legat de reflexul conviețuirii într-un anumit mediu natural, social și politic, el este, în primul rând, de natură culturală.

Cultura aduce în prezent relații dintre generații, frământări ale înaintașilor, fapte de seamă și virtuțile lor. Cultura este implicit legată de educație, în acest sens școlii revenindu-i rolul important în educarea tinerei generații.

Patriotismul deci presupune conștiința apartenenței la poporul român, la mediul național, social și cultural, identificarea cu interesele patriei, apărarea suveranității și independenței, simțul răspunderii față de valorile fundamentale ale existenței sociale și spirituale ale națiunii. În același timp, patriotismul incumbă atașamentul față de pământul natal, aprecierea și respectarea tendințelor istorice progresiste, a limbii și culturii, lupta și spiritul de sacrificiu pentru libertatea patriei și prosperitatea ei.

Deci, patriotismul presupune recunoașterea originii istorice a poporului, admirație și prețuire pentru înaintașii care au apărut pământul patriei, admirație

pentru comoara spirituală transmisă prin veacuri de sufletul cald al poporului nostru, dorința de apărare a independenței, libertății și suveranității țării.

Din punct de vedere psihologic, patriotismul este o trăsătură a fiecărui om. Ține de cele mai tainice gânduri, cristalizarea lui făcându-se din copilărie și îmbogățindu-se continuu pe întreg parcursul existenței fiecărui individ ca urmare a legăturii dintre om și patria sa.

Această relație se exprimă prin restructurările produse la nivelul dezvoltării psihosociale a individului și nivelul dezvoltării naturale, economice și spirituale a patriei. Permanentă relație dintre individ și patria sa duce la formarea unor sentimente și trăiri afective în nucleul personalității umane.

„Patria nu este pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit și întărit cu oasele strămoșilor noștri.”¹ O definiție mai clară a patriei nu cred că mai există. Patria este irevocabil legată de popor, iar patriotismul este esența spirituală a celor trei noțiuni: patrie, popor, istorie.

Istoria informează, evocă trecutul. Este știința cea mai utilă pentru conștiința fiecărui cetățean. Istoria concretizează noțiunea de patrie. Este sigur că fără trecut nu există viitor, așa cum fără istorie nu poate exista națiunea.

„Patria este înlăuntrul nostru. O ducem cu noi peste țări și peste mări și numai când suntem departe și în singurătate, ne trec fiori, amintindu-ne de unde ne-am rupt și nu găsim mângâiere decât în restriște și în lacrimi.”²

Patria înseamnă Călugăreni, Rovine, Vaslui înseamnă momentul sublim al identificării omului cu Ștefan, Mihai, Corvin, înseamnă sentimentul apartenenței totale la un neam glorios, înseamnă contopirea în spirit cu plăieșii, care au luptat pentru unire, libertate și neatârnavare, stropind cu sângele lor glia străbună. Patria înseamnă toate acestea, pentru că generațiile ies una din alta, se duc pe rând, lăsând în urmă numai patria. E singura nemuritoare.

„Patria nu vine de la pământ, nici dintr-o lucrare a câmpului, nici dintr-o abstracțiune, ci dintr-o noțiune concretă, de la << pater >>, de la << patres >> din părinți, moși și strămoși. Părinții, moșii și strămoșii ne sunt patria noastră, ei care au vorbit aceeași limbă, care au avut același dor, aceleași suferințe, aspirațiuni sunt adevărata noastră patrie.”³

Patria este prezentă pretutindeni: în lucruri mari, în sentimente neegalabile, dar mai ales în lucrurile mici. „Moșia este cel dintâi și cel mai de apoi cuvânt al omului, într-însa se cuprind toate bucuriile... simțirea ei se naște odată cu noi și e nemărginită și veșnică... Patria e aducerea aminte de zilele copilăriei... coliba părintească... dragostea mamei... plăsmuirile inimii noastre...

¹ Ștefănescu Delavrancea B., Patrie și patriotism. Conferințe ținute la tribuna Atheneului Român, Ed. Eminescu, 1989, pag. 271

² Ibidem, pag. 273

³ Ibidem, pag. 275

locul unde am iubit și am fost iubiți... sunetul clopotului bisericii satului... zbieretul turmei când se întorcea în amurgul serii de la pășune... fumul vetrei care ne-a încălzit în leagăn, înălțându-se la cer... și aerul care nicăieri nu este mai dulce.”⁴

Legătura românului cu patria sa este indestructibilă, de aceea noțiunile de patrie-popor, la noi, parcă mai mult ca la alte neamuri, sunt îngemănate, neputând fi nicicum analizate separat. Legătura este atât de natură spirituală, cât și materială. Poporul a cântat plaiurile românești în cuvinte fără egal și fără corespondent în limbile altor popoare. Cuvântul „dor”, legat mai ales de cuvintele „mamă”, „țară” este concretizat și are înțeles numai în dulcea limbă a neamului nostru.

Poporul român a știut să clădească o patrie, a știut să păstreze trează sfânta memorie a înaintașilor, a știut să transmită urmașilor tradiții și datini, cântece și obiceiuri. Poporul acesta a dat lumii pe Enescu, Eminescu, Brâncuși, conducători luminați ca: Mircea, Ștefan, Cuza, Mihai, dar și oameni simpli cu virtuți înalte ca Moș Ion Roată sau fata de la Cozia și, în primul rând, a dat soldatul necunoscut.

Poporul român este „podoaba cea mai aleasă și mai sfântă între toate podoabele țării. În sufletu-i larg, nespus de duios, lămurit în focul atâtor suferinți, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui cântece și tot înțelesul istoric al trăinicieii și năzuinței noastre pe acest pământ. În marea lui putere de luptă, de muncă și de răbdare, în mintea lui trează și-n inima lui caldă, am găsit sprijinul speranțelor noastre și dezlegarea înaltei chemări a neamului nostru. Îl urmăresc cu gândul de-a lungul veacurilor, îl văd cu pieptul dezvelit în gloată și-n bătlîi, muncind ca să plătească dările țării, luptând ca să-și apere pământul, murind în șes și renăscând în munți, pururea tânăr, pururea mândru, cu toate puterile ce-au stat să-l răpuie”.⁵

Suferințele se pare că i-au fost hărăzite poporului român încă din leagănul ființării sale pe acest pământ, așa cum altor popoare le-au fost hărăzite bogăția și puterea. Aceste suferințe l-au făcut blând, duios și înțelept, dar mai ales plin de înțelegere pentru cel aflat în nenorocire.

Patriotismul este un sentiment adânc și covârșitor al generațiilor actuale. Este o stare de implicare, uneori totală, a omului într-o situație concretă. În acest sens, patria reprezintă o componentă de bază a existenței umane, componenta care s-a îmbogățit, s-a cristalizat continuu de-a lungul veacurilor, prin lupta și sacrificiile membrilor săi.

Patria și patriotismul sunt, în primul rând, de domeniul instinctului. Unii încearcă să aducă patria și patriotismul în domeniul noțiunilor conștiente și

⁴ Russo Al., Scrieri alese, E.S.P.L.A. Biblioteca pentru toti, 1956, pag. 204

⁵ Vlahuță Al., România pitorească, Editura tineretului „Biblioteca școlarului”, 1967, pag. 37

raționale. Dedesubtul analizei lor stă, însă tot instinctul de patrie și patriotism. Este foarte adevărat că România și-a căpătat conștiința de sine numai după ce Alecu Russo l-a îndemnat pe Alecsandri să adune, la jumătatea secolului trecut, tezaurul folcloric al geniului nostru popular. Alecsandri e mare nu numai datorită lucrărilor sale originale, ci și pentru aservirea lucrărilor sale la glasul poporului, la ritmurile ce pulsează de milenii în sângele său.

„Deschid sfânta carte în care se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor.

Moștenitori ai drepturilor pentru păstrarea cărora părinții noștri au luptat în veacurile trecute, fie ca aducerea-aminte a acelor timpuri să deștepte în noi sentimentul că avem de-a păstra și de-a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire”, spunea Alexandru Vlahuță

Istoria este o disciplină cu mari resurse pentru educarea și modelarea omului. Pentru a aduce folos, ea nu trebuie înșirată sub forma unor date și evenimente, omul trebuie transpus în spiritul și sentimentele celor care au creat istoria. Elevul trebuie să simtă, să înțeleagă, să iubească istoria, nu trebuie numai s-o învețe. Doar prezentată sub această formă, elevul devine mândru de neamul său și dorește să nu-și dezamăgească prin faptele sale înaintașii. El va pricepe cine suntem, de unde venim, va cunoaște dorințele și idealurile noastre de-a lungul veacurilor și va dori, la rândul său, să participe în același fel la viitorul țării.

În învățământul primar, studiul istoriei constituie un izvor bogat de învățăminte pentru școlarii mici. Istoria, în această etapă școlară, are un rol primordial în educarea sentimentului patriotic. În zilele noastre, cultivarea patriotismului devine una din sarcinile fundamentale ale educației. Valoarea educativă a istoriei constă în valorificarea învățămintelor, care rezultă din experiența înaintașilor, în cunoașterea idealurilor și aspirațiilor care au frământat generațiile anterioare. Elevului trebuie să-i fie prezentate accesibil înțelegerii lui idealurile naționale, trebuie să i se cultive marile valori care definesc conduita umană în viața socială, setea de dreptate și adevăr, curajul, cinstea, omenia, demnitatea, spiritul de sacrificiu.

În clasele I-III, istoria nu constituie un obiect separat de studiu. În manualele de citire, ca și în programele de educație morală, există numeroase lecturi cu conținut istoric și legende cu mare valoare educativă.

În clasa a IV-a, istoria se studiază sistematic, acest lucru trezind interesul pentru trecutul și prezentul patriei. În această clasă, istoria, evenimentele istorice sunt prezentate în ordinea lor cronologică, sistematică și unitară, manualul fiind presărat cu lecturi istorice, care trezesc în sufletul copiilor sentimente de dragoste, admirație, respect față de înaintași, aceste lecturi

contribuind în mare măsură la asimilarea faptelor și evenimentelor istorice cu mai multă plăcere ce către elevi.

Deși, în mare măsură, istoria este o știință abstractă, neputând fi concretizate fizic întâmplări și evenimente, ea operează, în mare măsură, cu reprezentări și noțiuni. Cunoștințele de istorie a patriei, pe care și le însușesc elevii ciclului primar, au o valoare educativă cu totul remarcabilă. Aici, un mare rol îl are funcția educativ-emoțivă a istoriei.

Elevul trebuie să simtă, să se înfioare de emoție atunci când îi sunt prezentate nu numai fapte de seamă ale înaintașilor, ci și să aibă sentimente de profundă înălțare sufletească la pronunțarea unor cuvinte simple: român, țară, România.

În *România pitorească*, Alexandru Vlahuță spunea: „Într-o țară așa de frumoasă, c-un trecut atât de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, cum să nu fie o adevărată religie iubirea de patrie și cum să nu-ți ridici fruntea ca falnicii strămoși de odinioară mândru să poți spune: <<**SUNT ROMÂN!**>>”.

LA MULȚI ANI, ROMÂNIA!

IMPLICAREA DASCĂLILOR ÎN ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI DIN 1918

Prof. dr. Gabriela ISTRATE

Ideea unirii românilor nu s-a născut în zilele lui octombrie, noiembrie, decembrie 1918. Ea a venit dintr-o veche istorie și a fost îndelung pregătită de bravii noștri voievozi, dar și de cuvântul rostit și scris al marilor cărturari ai școlilor din timpurile de mari încercări ale veacului trecut.

Într-un efort de recuperare a modelelor și de regăsire a acelor idei care au făurit România modernă, o cercetare asupra activității dascălilor implicați în marea unire reliefează aspecte inedite, de mare trăire și devotament. Astfel, învățătorii care au funcționat în perioada premergătoare anului 1918 au arătat semenilor o puternică vocație, pusă în slujba cunoașterii și a binelui celor din jur. O lecție la care se cuvine să medităm mai serios... Cea mai mare parte a dascălilor români de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea au fost adevărați apostoli ai luptei pentru unitate națională. În toate școlile în care au activat, ei au contribuit imens la dezvoltarea învățământului și la cultivarea dragostei de țară. Prin înființarea și consolidarea unor societăți culturale, îndeosebi a secțiilor locale a **”Ligii culturale”**, prin amenajarea muzeelor și bibliotecilor, prin sprijinirea ziarelor și revistelor locale, și mai presus de toate prin entuziasmul și vrednicia lor, ei au întreținut marea idee a unirii tuturor românilor. Prin ei a pătruns în conștiința tinerilor munteni, ardeleni sau moldoveni dorința de a trăi cu toții sub un singur drapel – cel românesc!

Principala modalitate prin care învățătorii cultivau elementele de identitate națională, precum limba română, istoria neamului, cultura și credința ortodoxă a fost **activitatea la clasă**. Legăturile organice între românii de pe ambele versante ale Carpaților sunt ilustrate de învățătorii și profesorii instruiți în școlile Blajului, Brașovului, Beiușului, Sibiului sau ale Năsăudului. Continuând tradiția lui Gheorghe Lazăr, ei au trecut munții pentru a contribui la consolidarea învățământului românesc din Vechiul Regat. Mulți dintre ei au fost reținuți în București unde, pe lângă activitatea de la catedră, s-au impus prin colaborarea la diferite publicații pedagogice și prin redactarea de manuale școlare. Astfel de vizionari au fost institutorul Alexe Bârsan, revizor școlar la București și redactor al publicației **”Învățătorul”**, A. T. Aguletti, profesor la Liceul **”Mihai Viteazul”** și inspector

școlar, N. A. Colceag, profesor la Liceul "Sf. Sava", Aurel Comănescu, Ion Grama și mulți alții.⁶ Aceste mari modele de dascăli și-au asumat școala nu ca pe o profesie, ci ca pe o vocație. Ei au avut un rol important în prezentarea realităților istorice ale momentului, în justificarea opțiunilor legate de implicarea țării noastre în primul război mondial și în pregătirea opiniei publice cu privire la evenimentele din anul 1918.

Consecința firească a acestei implicări este reflectată în documentele vremii care surprind schimbarea mentalităților la nivelul comunității față de școală. În tot mai multe comune se începe construirea de noi localuri. Sătenii fac demersuri pe lângă autorități în vederea primirii de sprijin. De pildă, locuitorii din Mircea Vodă trimit o scrisoare reginei Elisabeta prin care îi aduc la cunoștință că în localitatea lor - nou înființată – nu există "nici biserică, nici școală", deși avea 500 de locuitori care "lânzezeau într-un întuneric gros și foarte înspăimântător". În acest sat "lumina spiritului domnea cu totul" și de 7 ani doreau "să zidească un local de școală" unde copiii lor "să se încălzească de razele binefăcătoare ale instrucțiunii"⁷. În cele două decenii de la început de secol XX, numărul elevilor la nivel de țară s-a dublat, de la 282 225 în anul 1901, la 569 195 în anul școlar 1918-1919.⁸

Se manifestă tot mai pregnant dorința locuitorilor de la sate de a avea școală cât mai aproape de copii. Spre deosebire de perioada anterioară, noile generații de părinți sunt dispuse să ajute la construirea și dotarea școlilor, iar primarii insistă pe lângă prefecți să le trimită învățători care să aducă lumina în comunitate.

De mare valoare aveau să fie și **activitățile extra-școlare** organizate cu prilejul aniversării unor momente importante din cultura și istoria neamului românesc. Aceste activități, fie că vorbim de serbări, cercuri culturale, ansambluri corale fie de ateliere meșteșugărești, vor perpetua tradițiile seculare și autenticitatea culturii române. Prilej de promovare a simbolurilor naționale – drapelul tricolor, portul popular, cântul și hora din străbuni, activitățile din afara programului școlar aveau o importanță crucială. Aici se consolida în plan ideatic unitatea statală românească, justificându-se astfel ceea ce Nicolae Iorga aprecia drept: *"Cea dintâi unire a românilor a existat când în capul cărturarilor nu răsărise această idee, în unitatea perfectă a vieții economice, așternută pe unitatea perfectă a vieții"*

⁶ Vasile Netea, *Spre unitatea statală a poporului roman*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1979, p. 304-305;

⁷ *Idem*, p. 41;

⁸ Mihai Oproiu, Marian Curculescu, *Școala dâmbovițeană Secolul XVIII – 1948*, Editura Transversal, Târgoviște, 2015, p. 45;

*generale...un singur corp, un singur sistem am zice vânos, prin care străbătea același sânge viu”.*⁹

Dascălii vor contribui și la **editarea unor ziare, reviste locale** în care la loc de cinste vor fi articolele despre latinitatea limbii, unitatea de neam și credință, continuitatea neîntreruptă pe aceste meleaguri. Toate aceste idei vor păstra crezul că fapta lui Mihai Viteazul de la 1600 va putea fi izbândită prin stăruința tuturor românilor. Manuale, hărți, scrieri cu caracter istoric și literar care vor alcătui zestrea spirituală a poporului român, vor circula spre teritoriile ocupate în tot acest timp, pentru a le pune la dispoziția profesorilor și elevilor români. Unii profesori au găsit formula nimerită pentru trimiterea cărților în provinciile ocupate, prin schimbarea titlurilor, vameșii de la frontieră fiind astfel induși în eroare.¹⁰

Societățile culturale vor reuni învățătorii din spațiul intra și extra-carpatic, dornici să ridice nivelul de instrucție. Evenimentele importante din cultura română sunt cinstite cu multă trăire, învățătorii având un rol deosebit, mai ales în organizarea activității Căminelor Culturale. La toate sărbătorile patriotice, dascălii aduceau în cuvântul lor nădejdea libertății și a unirii – cele două idei ancoră ale românismului. În felul acesta, neamul era întotdeauna întreg, întotdeauna unit, prin zbuciumul și vibrarea lor.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea se afirmă **haretismul** – curent care va pune preț pe educația complexă, în spirit național, considerată mai importantă decât ”instrucțiunea propriu-zisă”. Esența curentului haretist urmărește transformarea școlii într-o instituție care să aducă lumină în comunitate, să-i instruiască pe elevi, dar și pe părinții acestora. Din această perspectivă, realizarea unei educații adevărate nu s-ar fi putut îndeplini decât prin cultivarea conștiinței naționale – „iubirea nețărmurită de țară și sentimentul solidarității naționale”; „cultivarea spiritului de ordine și de economie”; cultivarea respectului pentru portul național”; formarea „deprinderilor de economie și simplitate”.¹¹ Reformele lui Spiru Haret vor da o nouă orientare învățământului: școala primară să devină un centru de activitate culturală care să mobilizeze pe toți locuitorii dintr-un sat.

În această stare de spirit pătrunsă de ”obsesia unirii” cu Ardealul legendar, unii profesori își fac treptat obiceiul de a trimite în fiecare vară pe cei mai buni elevi din clasa a VII-a și a VIII-a să viziteze ținutul de peste

⁹ Nicolae Iorga, *Elemente economice în cultura românească*, în ”Conferințe și prelegeri”, I, București, 1943, p. 53;

¹⁰ Nicolae Iorga, *Liga culturală*, 1910, nr.8, p. 455;

¹¹ Haret, S., *Raport la Rege asupra Ministerului de Instrucție*, în *Operele lui S.Haret*, vol. II, 2009, p. 384-387;

munți, pentru a-i cunoaște în mod nemijlocit frumusețile și durerile.¹² Chiar și Vasile Pârvan și-a condus studenții în vara anului 1912 într-o călătorie de studii la Sibiu, Săliște, Alba-Iulia, Blaj și Brașov, însoșit în prima parte de profesorul Onisifor Ghibu. Despre aceste vizite mitropolitul Ardealului, Ioan Mețianu spunea că *”sunt folositoare pentru ca nu cumva ceasul unirii să ne găsească nepregătiți”*.¹³

Figuri de seamă ale învățământului românesc - dascălii de acum 100 de ani și-au împletit viața lor cu viața școlii din propria comunitate, pe care, de regulă, au ctitorit-o atât spiritual, prin configurarea unei programe de studii moderne, cât și fizic, prin ridicarea unor clădiri monumentale. De asemenea, au constituit factori coagulanți ai comunității locale, s-au implicat în viața satului, devenind resursele activităților intelectuale și factorul de progres al vieții comunitare. Nu întâmplător, învățătorii și profesorii ajung treptat o categorie influentă în viața politică națională, prin participarea în structurile unor partide. **Activitatea lor ca oameni politici** atrași îndeosebi de averescanism și țărănism va cuprinde și componenta naționalistă, în sensul susținerii luptei pentru unire a românilor din provinciile aflate sub dominație străină. Astfel, mulți învățători vor fi implicați în acțiuni de strângere de fonduri, acțiuni lansate de prefecturile din România pentru ajutorarea școlilor din Transilvania, Basarabia și Bucovina.

Cu sprijinul învățătorilor și al preoților s-a trecut la întemeierea unor comitete sătești, unde vor avea loc dezbateri aprise despre viitorul țării: vot universal, împrumutarea țăranilor, dezvoltarea învățământului astfel *”încât niciun cătun să nu rămână fără școala lui”*.¹⁴

Un alt prilej de afirmare a contribuției dascălilor la pregătirea Marii Uniri a fost asigurat de **Congresele învățătorilor**, care pe lângă problemele strict profesionale abordau și probleme naționale. Un astfel de eveniment cu semnificații multiple avea să fie organizat la Târgoviște, în anul 1911: *”Zilele acestea se întrunesc în congres la Târgoviște învățătorii din întreaga țară. Este un bun prilej ca să-și spună unii altora, luminătorii satelor, păsurile lor, să se îmbărbăteze prin discuții înălțătoare în suflete pentru a duce mai departe sarcina de apostoli ai neamului”*.¹⁵

Cu toate greutățile existente, învățământul a cunoscut în acea perioadă un progres constant, care va permite ridicarea nivelului de instrucție, afirmarea noilor elite și apropierea dintre românii de-o parte și de

¹² C.P. Făgețel, în publicația *”Ramuri”*, 1929, număr festiv, p. 8;

¹³ Vasile Netea, *Ibidem*, p. 308;

¹⁴ Mihai Oproiu, Marian Curculescu, *op. cit.*, p. 51;

¹⁵ Mihai Oproiu, Marian Curculescu, *op. cit.*, p. 45;

alta a Carpaților. În ciuda presiunilor morale și materiale exercitate asupra cadrelor didactice de regimul de ocupație din provinciile românești, oamenii de la catedră nu s-au descurajat, ci au participat cu entuziasm la toate acțiunile de înlăturare a vechii stăpâniri. Au fost supuși perchezițiilor, înscenărilor și arestărilor, dar ei vor fi prezenți în Consiliile și Gărzile Naționale din Transilvania, îndeplinind diferite funcții. Documentele vremii atestă numeroase semnături ale slujitorilor școlii pe actele de plângere adresate organismelor locale, în care reclamau anarhia completă și solicitau ajutor pentru asigurarea ordinii și liniștei, în vederea înlăturării oricărui pericol care ar putea împiedica realizarea Unirii.

În ziua în care se proclama unirea Transilvaniei cu România, învățătorii care nu au mers la Alba Iulia au organizat în sate **adunări populare** în care le-au explicat oamenilor semnificația marelui eveniment. Școala avea să câștige atâtea lucruri importante de care fusese văduvită până atunci: predarea istorie și geografiei întregite, cu utilizarea terminologiei științifice românești, introducerea elementelor constituționale, schimburile de idei și experiențe didactice, dar mai ales, libertatea de exprimare!

După Marea Unire din 1918 se va crea un cadru nou, favorabil dezvoltării învățământului românesc. Sistemul educațional va fi reorganizat din temelii, ceea ce va permite lărgirea accesului la învățătură a unor categorii sociale tot mai largi, dublarea numărului elevilor și sporirea numărului fetelor care urmau cursurile școlare. Cărțile și manualele școlare vor fi editate într-un număr tot mai mare. Noua concepție privitoare la rolul învățământului în dezvoltarea societății reiese din stima și aprecierea dascălilor. În anul 1924 s-a adoptat **Legea învățământului primar** prin care durata învățământului obligatoriu creștea de la patru la șapte clase. Toate aceste metamorfoze au facilitat interferențele culturale între Regat și provinciile nou integrate, au generat o nouă concepție despre școală și importanța ei în societate.